

Igor
Marojević

**Prave
Beograđanke**

Copyright © 2017, Igor Marojević
Copyright © ovog izdanja 2017, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom pomažete razvoj projekta
odgovornog korišćenja šumskih resursa širom sveta.

NC-COC-016937, NC-CW-016937, FSC-C007782

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

Prave Beogradanke

SADRŽAJ

1–11 ISPOVESTI

EMILIJA RELJIĆ	11
NINA OBRADOVIĆ	13
ALEKSANDRA RAKIN	15
ŽUDNJA ZA POZITIVNOŠĆU	18
UKRATKO	21
SKROLUJUĆI ZA SMISLOM	23
POSAO	25
NI LJUBILA SE, NI IMALA SEKS	31
U DVE OZBILJNE VEZE	35
LASCIVNA PITANJA	38
U GRAĐEVINSKOJ FIRMI	43

12–22 KARAKTERI

SUSRETI NA ZEREKU	53
FILM JE ODAVNO LOŠ BIZNIS	59
PSIHOSOMATIKA	68
IZ SUPROTNOG PRAVCA	74
SUMNJIV RADNI PROFIL	82
NESTALA JE	88
DEČJE KRŠTENJE	93
KOKTEL U CENTRU GRADA	99
RAZLOG ZA SUSRET	106
CRNE DUGE KOSE I SEDE BRADE	113
NA VRHU	123

23–43 KARNEVAL

U KRUPNE PROMENE	137
NEOČEKIVANA PONUDA	141
IZMEĐU KONKURSÂ	148
VRATA ORDINACIJE	153
NOVO PRAĆENJE	159
PRAVI GOSPODIN DRŽI REČ DAMI, PRIJATELJU I BAGRI .	162
OD 27. 3. DO UŠĆA	165
PROCES RAVNANJA	171
NAGAĐANJE JE NEULJUDNO	178
DEDLAJN	184
SLABLJENJE SVIH ORGANA	189
VRAČARSKI STAN	193
PREZIR JE ODUVEK NAJELEGANTNIJI STAV	197
POZIV PREKO SKAJPA	200
ZAPARA I SLUTNJE	205
SKRIVANJE OD MAJKE	210
KROZ ŠPIJUNKU	214
KRV JE SVE	219
KA ULICI 22. 10.	221
PREMA AERODROMU	226
KAO U LJUBAVNOJ NEIZVESNOSTI	232

44–45 RASPLETI

SVETLANA NOVIČIĆ	239
PRAVE BEOGRAĐANKE	248
O autoru	257

1–11

ISPOVESTI

*Bila sam zbog toga srećna, jer sam osećala da je to
prava ljubav, daleka od svake putenosti i poročnosti.*

Alberto Moravija
Rimljanka

EMILIJA RELJIĆ je od svoje sedme godine bila uvek najbolji đak i prva u tenisu. Ali 1997, u njenom 8. razredu, u klub As u sportskom centru 11. 4. na Novom Beogradu upisao se njen vršnjak Toma Žarić. Više je urlao i ometao Emiliju nego što je trenirao. Srećom je sputavao i druge pa je i dalje bila glavna u grupi.

Jednom se Toma pojavio veseo i lica ofarbanog u žuto. Rikao je i tvrdio da je lav. Ispostavilo se da mu je kanticu *jupolove* žute nabavio trener. Dan posle Tominog lavljeg ukazanja, njegova majka Magda Žarić i brat Vuk došli su u As. Mama je pitala trenera zašto je njenom sinu kupio boju. Toma mi je rekao da mu je pazarim ako neću da vam kaže da sam ga izbacio iz *Asa*, skrušeno je objasnio trener. Magda ga je pažljivo saslušala i iz ruke mu istrгла i preko svoje butine slomila skupoceni *joneksov* reket. Trener se posle žalio da je kupio boju jer ga je kolega s Dorćola upozorio da su Magda i Vuk zbog Tome već kinjili jedan tamošnji teniski klub. I da su kriminalci.

Pre no što je sreła porodicu Žarić i neke očeve koji su tukli decu jer su slabo trenirala, Emilija nije ni znala da takvog sveta ima u gradu gde je rasla uz divne roditelje i proverene prijatelje. Osetivši grubost na krasnom licu Beograda, iz respekta prema rodnoj metropoli svojoj nežnosti je dodala tvrdoću i za početak naučila da puca iz pištolja. Nameravala je da se oduševi, ali se prepala. I u kik-boksu je napredovala. Odustala je od usavršavanja ručnih tehnika kako bi imala vremena da postane vukovac.

Prestala je da se bavi sportom, kao i njen dečko, neka-
dašnji odbojkaš koji iz ljubavi trenira jedan nižerazredni

klub. Slaviša je apsolvirao na Fakultetu političkih nauka i voli i žurnalistiku. Živi od rentiranja stanova i kuća u Beogradu, stečenih kroz pokolenja njegovih Kumanudića i Popovića. Od potonjih mu je majka što troši blizu polovine tih prihoda na neke skupe i pomalo ekscentrične, ali društveno značajne potrebe. Bavi se objavljivanjem knjiga o Beogradu.

Emilijini su bili skromniji. Čim je mama Jovanka diplomirala, zaposlila se u 5. gimnaziji. Predavala je Filozofiju i Marksizam koji je posle ukinut, ali snašla se. Izborila se za dva predmeta, za Sociologiju i Ustavno pravo građana, što je prethodnica Građanskog vaspitanja.

Emilijin tata bio je mašinski inženjer kome je u preduzeću 21. 5. od rada na velikim postrojenjima stradao kuk. Otišao je u invalidsku penziju 1999, kad je njegovoj ćerki bilo 16 godina. Možda ne bi upisala Školu za dizajn na Savskom vencu da nije bila pedantna i precizna na tatu.

Samo zbog njega, pošla je kod psihijatra. Grizla je savest zbog tatine smrti, i Jelena Žižić, njena drugarica od detinjstva, odvela ju je maminoj terapeutkinji koja je zaključila da su Emičina osećanja povodom očeve smrti bila normalna. Ali dok je bolovao od raka pluća, bila je uporna Emilija, nisam ga molila da se kloni duvana da bih poštovala njegovo pravo na privatnost: a nisam poštovala to pravo dok sam ga kao filolog i rđava ćerka ispravljala kad pogrešno izgovori neku reč. Kad je od doktorke čula kako je time samo pokušala da njen tata očuva govornu kulturu i dok mu je dostojanstvo najugroženije, zaboravila je na psihoterapiju.

Morala je sama da zaključa da je očevu smrt trebalo da preboli osećajnije i mudrije. Rešila se da, uprkos svemu,

sopstvenim emocijama ne optereti nikoga, pa ni mamu i Slavišu.

Mladiću je otac umro otprilike kada i njoj. Ni Slaviša se nije žalio. Počeo je tek odnedavno, no sasvim drugim povodom.

NINA OBRADOVIĆ je u osnovnoj školi praktično ocenjivana umesto bake. Znala je za peticu, ali nastavnik Srpskog joj dâ trojku na pismenom, a nana proplače.

Ninu je pubertet zaprepastio. U 8. su muškarci iz njenog odeljenja često čekali da se ona nadvije nad lavabo školskog WC-a i, dok pije vodu, gurnu joj prstenac. Bila je najviša curica najduže kose i nogu. Vršnjaci su se čudili što Nina plače i za razliku od pola vršnjakinja odbija seks. Ali godinu dana mlađi od nje, dečaci iz 7. razreda bili su joj još gori.

Jednom je više njih klisnulo s poslednjeg časa da joj dok se vraća kući, zavlači ruke pod odeću. Njihovo hvatanje bilo je slabije od osmačkog pljeskanja po guzici ali je imalo žar mišica kad prvi put nadjačaju tuđe. Sva izvatana, Nina se jedva dovukla do kuće. Mama je pošla u školu da se požali. Bolesnici iz 7. su dobili samo usmeni ukor, Nina se na kraju požalila razrednom starešini, koji je oćutao.

Srednjoškolci su Nini bili bolji od osnovaca. Ali su za nju profesori i od nastavnika i od učitelja bili gori. Otkad se doznalo da je baba prijateljica Ninine direktorke i nje-ne profesorke književnosti, najveća Ninina ocena iz svih drugih predmeta bila je trojka. U zemunskim školama u koje je ona išla, baka je pila kafu sama i kad je predavala i bila bibliotekar. Baba nije htela da bude dobro ni sa

Generalštabom, pa što bi onda s nastavnicima i profesorima, isto uglavnom došljacima? Da nema tih primitivaca, zaboravila bih da sam Beograđanka, govorila je.

Ali bilo je i profesora koje nije opsedala Ninina baka, već samo Nina. Dok su ponižavali Ninu iz lične antipatije, poštovali su je kao posebnu osobu. Profesoru Geografije smetalo je što ona često menja boje garderobe, boju kose. Počela je da farba kosu samo u tamnocrvenu i zaboravila na fluorescentnu odeću. Ali ni to kod nekih profesora nije palilo. Celo odeljenje se rotira da ispadne duhovito samo sebi, a slepi Istoričar pita što je Nina promenila klupu.

Neki profesori u 4. srednje sažalili su se kad je Nini umrla baka i popravili joj ocene, ali je u tome Nina videla zakasnelo licemerje. Zbog trauma u školi, nije ni pomislila na studije.

Kad je posle bakine smrti majka preuzela Ninino vaspitanje, svađale su se na maminu inicijativu. Valjda je više volela da pogrešno vaspita ćerku nego da je ne vaspita uopšte. Ali pogrešno ili ne, nije je ni vaspitala do kraja – nije imala vremena od posla šefice kreditnog odeljenja u *JIK banci*, koji joj je našao Ninin deka po ocu, visoki oficir sahranjen uz počasti. Ali je smrću svoje majke Ninina izgubila njenu visoku penziju i, kad je *JIK banka* propala, veliku platu. Karijeru završava u *Amanu*, na sektoru sireva i suhomesnatih proizvoda.

Ninin tata se vraćao porodici samo prvih godina braka, dok se kockao i švalerisao. Nestao je kad je Nina imala pet godina a brat četiri. Ubrzo se pročulo da je otac uhvaćen dok je kamionom prevezio heroin. Ninin deda mu beše našao posao vozača u C kategoriji. Ninin tata je jedva svršio večernju školu.

U zatvoru u Zenici ležao je četiri godine. Zaključavao je brata i Ninu u WC hotelske sobe u momentima kad je svoj dopust trošio samo s mamom. Njihovo dahtanje i jaukanje Nini i bratu su smetali, ali su im s vremenom postali normalni.

Kad se Ninin tata vratio iz zatvora, desilo se nešto što će ga zauvek udaljiti od ćerke, pa i od porodice. Njih dvoje su se igrali u stanu Ninine bake po majci, u kom je porodica živela. Baka je rekla da ide nešto da kupi, a tata i ćera su ostali da se valjaju po tepihu uz Nininu radosnu ciku. U tom komešanju blago je ugrizao za vrat.

Baka po mami je možda u stvari čekala u zasedi. Banula je vičući šta to radiš, nesrećo!? Ninin tata joj ništa nije odgovorio i baka ga je izbacila iz kuće.

ALEKSANDRA RAKIN je sa sedam godina razrogačenih očiju gledala oca dok joj prepričava doživljaje s posla. Fotografije uhapšenih i skrovišta droge i oružja koje joj je pokazivao tata Mirko, ličile su joj na fragmente filma uz koje se čuje brujanje automobila pod kojima drum cvili kao pod najezdom pacova.

Aleksandra je volela da poziva tatu telefonom u hotele u kojima je poslom odsedao po pograničnim mestima i onima bitnim za proizvodnju droge i šverc vozila – u Mariboru, Dimitrovgradu, Šapcu ili Leskovcu, gde je učestvovao u otkrivanju najveće laboratorije narkotika osamdesetih. Kćerka mu je rado ostavljala poruke na recepciji. Bio je važan i ispravan, pa je takva, kao njegova kćerka, bila i ona. Ali kopkalo ju je što diveći se heroju pokriva

negativca. Nije prenela mami da je u svakom od gradova u kojima je boravio poslom, tata imao ljubavnicu.

Aleksandrina mama baš tada se razbolela od lupusa, bolesti u kojoj imuni sistem napada organizam umesto da ga brani. Nadire prvo na vezivna tkiva, pa je majka prestala da vozi automobil iako je godinama bila strastven vozač. Imunitet joj je opao, ali ostala je žilava. Na početku njene bolesti, Mirko je počeo da zida vikendicu u Varni kraj Šapca. Tamo se preselio sa ženom kada je prestao da radi honorarno i završio vikendicu. Možda zbog romantičnih boravaka u prirodi, mama se i dalje udvarala Mirku. Bila je oprečna i njemu i Aleksandri, oboma energičnim, odgovornim i metodičnim, i fleksibilnim oko sopstvenih ljubavnih veza. Majka je bila posvećena, ćutljiva i bezuslovno verna oboma. Aleksandra je za sebe mislila da mentalno liči na oca kao što je on na svog tatu policajca a ne na majku, koju nije podnosio.

Za razliku od nje i tate, mama je bila prilično flegmatična, što ju je ponekad činilo nalik amebi. To joj je Aleksandra i rekla kad joj se pridružila pošto je ovu Mirko izbacio iz kola i otišao a ameba šapnula: šta će, nervozan je, imao je teško detinjstvo, majku je, siromah, zamrzeo, a otac mu se pet puta ženio.

Umeo je Mirko da bude grub i prema Aleksandri. Zabranio joj je da ima dečka bar dok ne završi gimnaziju. Skinuo je vrata njene sobe da može u svakom trenutku da vidi šta ona radi. Nakon opraštanja s nekim od njenih pristojnih udvarača, tata se žalio da se dotični pozdravlja mlitavo ili da su mu ruke vlažne jer je seronja.

Aleksandra je bila otvorena prema muškarcima pošto je ipak više volela oca nego majku. Takođe, odrastala je

na Dorćolu i znala vrline i slabe tačke suseda. Sebe nije smatrala lepom nego da je muškarci lako zavole zato što ume i da bude ženstvena i da se ortači. Deo njene privlačnosti poticao je otud što se kao mala družila s dečacima, trenirala karate i znala s njima ponekad i da se pošiba.

Godine 1996, 24. 12, jedan policajac joj je na demonstracijama, u Kolarčevoj, s leđa pendrekom razbio glavu. Onako krvavu, u Urgentnom centru ju je primila koleginja njene mame koja je radila kao medicinska sestra u istoj instituciji. Ova joj je očistila ranu i ošišala i obrijala glavu da mogu da joj stave kopče. Od tada je Aleksandra nosila kratku kosu. Povodom demonstracija, sutradan je CNN, pre Božićnog intervjua s papom, prikazao razgovor s njom.

Kad je sa ratovima u Hrvatskoj i BiH policija počela da oskudeva, pljačka i prodaje se, odiše gorivom i krvlju i bučno se rastače, Aleksandra je želela da doprinese boljitku jureći po Beogradu bandite. Otac joj je rekao da to nije policija o kojoj ona čezne od detinjstva; zašla je u nadležstva rođenoj armiji i od nje stvorila neprijatelja, govorio je Mirko i Aleksandra ga nije razumela. Ostalo mu je da joj direktno oteža upis na Visoku školu unutrašnjih poslova u Zemunu. (Iako penzioner, u VŠUP-u je honorarno predavao Pravila službe.) Zauzvrat joj je dozvolio da se viđa s muškarcima. Imala je 19 godina. Odmah posle prve ljubavi stupila je u paralelnu vezu.

Tata joj je praktično sredio da padne na prijemnom ispitu. Dogodine je upisala Dramaturgiju na Fakultetu dramskih umetnosti (FDU), što Mirko Rakin nije mogao da pojmi. Čestitao joj je rekavši da takve stvari studiraju lelemudi.

Aleksandra je upisom na FDU konačno u nekom smislu stala nasuprot ocu i bila superiorna spram njega. Na mahove joj se činilo da bi iz inata radila nešto protivzakonito. Nažalost, uskoro je shvatila da je većina predavanja na FDU izlišna, a kolege sa klase mahom kreteni.

Ovako je objašnjavala zbog čega sporo studira: na FDU vlada dosadno, loše ludilo; da bih razredila njegovo prisustvo, jednu godinu dajem maltene za dve. Prosek joj je bio preko devet. Suprotno očevim prognozama, gotovo odmah po diplomiranju zarađivala je u struci. Doduše, dopunjavala je filmska posla zaduženjima sekretarice. Nekoliko godina kasnije, počela je da angažuje razne poznavaoce kinematografije i kulture kao povremene honorarne saradnike filmskih večeri koje je organizovala u jednoj od sala Doma kulture Studentski grad (DKSG). U programe je najčešće pozivala Petra Belana, svog starijeg kolegu sa studija, koji je diplomirao dramaturgiju. Aleksandra je završila produkciju.

ŽUDNJA ZA POZITIVNOŠĆU i pohvalnijom slikom Beograđanki nagnala je Emiliju da tvitom predloži književniku Igoru Marojeviću da dopuni svoju zbirku priča upoznavajući nju i njene drugarice i pišući i o nekoj od njih. Docnije ga je *direct messageom* (DM) pitala misli li doista kako su sve beogradske dame pomerene žene s mračnim nedaćama kao u njegovoj knjizi ili ima i svetlih, odgovornih i svestranih, kao što su ona i njene prijateljice. Na Marojevićev predlog, posle prepiske su se našli u kafeu *Leila*, u Kralja Petra.

Zatekla ga je s bivšom devojkom i njenim psićem. Devojka je rekla da se zove Olga i nije nastupila potcenjivački prema Emiliji. Visoka brineta je izgledala zaljubljeno, znatno više no u Marojevića, u svog francuskog buldoga. Olga i pas ubrzo su pošli i Marojević se pred kafeom, na trotoaru Ulice kralja Petra, dugo opraštao s njima. Čim se vratio, objasnio je Emiliji da je u knjizi priča *Beograđanke* prikazao neupadljivije tipove sugrađanki i da je, budući da nešto manje poznaje one uočljivije o kojima bi sad rado pisao, objavio konkurs za proznu građu za roman o pravim Beograđankama. Jedina osoba čija je ispovest prošla na konkursu ima apartan stav o damama ovde i sada, te on traži junakinju koja oličava uvreženije poimanje. Pitao je Emiliju koliko po njenom mišljenju ima Beograđanki poput nje i njenih prijateljica. Priznala je da takve devojke i žene nisu brojne koliko su uočljive, jer šire optimizam, makar on delovao pokatkad i nerealno. Zamolio ju je da priloži ličnu ispovest njegovom novom rukopisu.

Rekla je da hoće, ali ne zbog sebe nego da bi doprinela da se, pominjanjem Beograđanki, govori i o devojkama i ženama kao što su ona i njene prijateljice. Pitao ju je može li da definiše svoj društveni krug. Kazala je da ga čine žene koje su odvažne, dostojanstvene i ispravne, ali da je bitno i da ti je familija odavde. Kao i njeni, Emilija je iz Beograda. U gradu su već decenijama, ali prave dame nisu toliko arogantne da ne bi gledale došljake kao ravnopravne, osim ukoliko ovi ne urade nešto rđavo. Beograđanke nisu arogantne ni zbog čega. Emilija nije krila da je na njena mišljenja o gradu i sugrađanima uticala Slavišina mama Georgina. Ali gđica Reljić se u ponečem nije slagala s njom. Imala je mnogo mekši odnos od Georgine upravo prema došljacima.

– Ali sviđa mi se kad Gina kaže – rekla je Emilija Marojeviću u *Leili* – da Beograđanke moraju imati baštinu i ovdašnjeg inata i iracionalnosti, i anglosaksonsko-germanske prividne razboritosti, kao i spoja snage, smelosti i nežnosti ali i razuma i, kad treba, hladnoće. Gospa Georgina traži da one budu rečite ali i da uvek, sem jeziku, budemo gotove podučiti pravljenju sarmi – možda zbog pomalo uznemirujuće alternativne muzike, zbunila se i govorila u dva lica. Završila je kako je mogla: – Umeju da se izbore sa sopstvenom prošlošću i kad je mračna. Svojevremena im je jaka ljubav prema roditeljima, ne samo sopstvenim nego i roditeljima sopstvenih prijateljica, ali i prema sopstvenoj i njihovoj rodbini. Za nevolje svojih prijateljica svagda smo pripravne kô esesovci. Možda preterujem. Ako ništa drugo, željne da budu prve u svemu i da se rešeno okušaju u mnogo čemu, prave Beograđanke su nežna i dobra bića u odeći Supermena.

Marojević se prvi put od početka sastanka izdašno osmehnuo. Rekao je da bi trebalo zapisati Emilijinu listu osobina današnjih istinskih beogradskih dama. Složila se. U nedostatku manirâ, koji je iznenadio, tražio je od nje da mu pošalje rečenu listu na imejl adresu upisanu na neplastificiranoj bež vizitkartici koju joj je pružio. Svaki drugi pisac bi na Marojevićevom mestu sam zapisao njenu listu, i još bi bio zadovoljan.

Nedugo pošto su završili razgovor, u *Leili* se našao i s poslodavkom, kako je predstavio Aleksandru. Bio je od onih ljudi po kojima drugi postoji samo u funkciji koju ima u njihovom životu. Očevidno je u *Leili* primao žene kao šejk, premda je tog dana primio i jednog psa.

Aleksandra je Emiliji delovala poslovno i pozitivno, kao prava Beograđanka. Godilo joj je što se, iako je sastanak bio poslovne prirode, drži kao da je okej što Emilija sedi s njom i piscem i guta kapučinu i njihovo vreme. Ali šolja još nije bila prazna, a Emilija je završavala sve svoje poslove.

UKRATKO je, u inboksu *Fejsbuka*, ispričala svoj život čim je na FB-u videla konkurs za ispovesti. Poručila je da bi novac bio jedini motiv da se dalje ogoljuje. Bila je švorc i nije znala cene pa je tražila sto evra po dvosatnom sastanku. Prihvatio je.

Našli su se u *Cirkusu* u Vrtlarskoj, koja je Marojeviću bila mnogo bliže nego Nini. Ali dao joj je kovertu s novcem za prve četiri ispovesti i dogovorili su se o čemu će pričati na predstojećim susretima.

U *Maršalu*, u zemunskom delu Džona Kenedija, već na početku prvog od predviđenih sastanaka upoznao ju je s Emilijom. Teško da mi ova može biti konkurencija za knjigu i bilo šta drugo, rekla je Nina čim je Emilija pošla, a Marojević joj objasnio ko je devojka. Ne verujem da je imala prave probleme, sigurno je štreberka a i pravi se ženstvenija no što jeste: takvima unapred znam idući osmeh, misao, iduću reč – Nina je bila nadahnuta kao pod dejstvom avansa:

– Takvi su toliko oprezni da su predvidljivi i smešni, često i ludi. Ovde se nakupilo zla pa dama mora da ima nevolje, ali ne da ih izaziva. Ove što kao nemaju probleme ili neke sitne vide kao krupne, ili lažu ili su blesave. A ove

ženstvene... Može li se propadati ženstveno? I da može, većina muškaraca će primetiti samo propast, a neće ženstvenost. Prava Beograđanka ne sme da bude ženstvena! Ako već propada, nek propada damski, čuvajući dostojanstvo kad je najteže! Ali ako je ženstvena, neće moći da ga čuva. Ako ga ne očuva, nek se osveti. Ali ako je ženstvena, neće moći da se osveti. Inače je časna devojka, kao i mi. I, naravno, bila realna ili neka budala, pravom Beograđankom može se da smatra samo žena kojoj su četiri kolena u Beogradu!

Baka je Nini govorila da je sredinom 19. veka, kad su se njeni doselili, Beograd imao dva javna fenjera, jedan na Terazijama a drugi na opštinskoj kući. Upravnik grada nabavio nove fenjere i naredio da budu na glavnim varoškim lokacijama. Žena nagovorila Nininog čukundedu da proda pašnjake i stoku u rodnoj zabiti a kasnije i da, kô i mnogi, otvori kafanu na Zereku. Naterala ga i da okači svetlo na kafanu, da posluša gradonačelnika. Nina je slutila da je po lepoti i snazi na čukunbaku i da je pre ulaska u ljubavne veze bila kao Beograd sa dva fenjera. Kad je seksom otkrila draži svetla, delovala je sebi kao Beograd prvi put obasjan sa 360 fenjera.

Ninini su bili stočari i gostioničari, pa trgovci i činovnici, intelektualci, vojna lica i političari, pa je porodica, po mišljenju svih pripadnika, propala. Nina se nimalo nije osećala Zemunkom iako su njeni u Zemunu još od pre 60 godina. Baka je tad prešla u Zemunsku gimnaziju i dobila stan u Lenjinovoj s pogledom na mušterije okolnih dućana i pijace. Govorila je da Zemun ima previsok postotak narodskih suseda da bi bio grad: a i, još kad je pripojen

Beogradu? Pričala je to i da štrecne lokalce, rekla je Nina, ali je njih nažalost bolelo uvo.

Marojević joj je u *Maršalu* rekao da će se njihovi dalji susreti odvijati kod njega čim sredi stan. Rekla je da je jedna njena drugarica četvrta generacija u Beogradu, ali je i dobra spremačica. Ona, kao i Nina, dignuta čela prolazi pakao na zemlji: samo takve dame mogu da budu junakinje prave knjige o Beograđankama. Kao da mu sadržaj njenih poslednjih rečenica nije godio, Marojević se namrštio. Kao i Nina, dok je gledala u sat svog mobilnog: jer je sastanak trajao bar 45 minuta duže nego po dogovoru.

SKROLUJUĆI ZA SMISLOM, Aleksandra je na *Fejsbuku* susrela Marojevićev plaćeni oglas za konkurs za životne priče uvodnog, ispovednog odeljka njegovog novog romana. Pisalo je da će se ta celina i nasloviti *Ispovesti*. U svemu tome, Aleksandra je prepoznala deo kampanje za buduću knjigu i izvesnu svest o srednjoročnoj perspektivi i reklamiranju umetnosti preko interneta. Posle oglasa, pročitala je *Beograđanke*. Knjiga, koja je izašla nekoliko meseci ranije, bila je inspirisana onlajnom. Aleksandra je negde na netu našla da taj naslov pripada poetici digitalnog realizma a postalo joj je dovoljno da nekom ne mora da objašnjava prednosti svog vremena. Većina veliča određeno minulo doba jer unapred odbacuje mogućnosti svog, zato što ga ne poznaje; kudikamo je udobnije srditi se na nepoznato, nego se iole uputiti.

– Da je internet zbilja zaživeo, ne bi gotovo svi moji saradnici tražili sastanak uživo – rekla je kad je sa svog

posla u *Black Productionu* (BP) pozvala Marojevića. – I danas biraju lično viđanje i njušenje umesto impersonalnosti mreže. Ispalo bi da ljude i dalje najviše određuje to što su sisari – kao da nije želela poslovan razgovor. I rekla je da ne voli sastanke, koji su po njenom mišljenju, mahom, gubljenje vremena. Preferirala je skajp-konferencije i dijaloge.

O mogućem projektu zasnovanom na njegovoj budućoj knjizi ipak su razgovarali *oflajn*, u *Leili*. Emilija, s kojom se prethodno sreo, za stolom je dopijala kafu. Činilo se da ne sluša šta Aleksandra i Marojević pričaju. Čim je Emilija otišla, Aleksandra je zamolila Marojevića za usmeni sinopsis romana. Naposletku je ponudila da od tog teksta u produkciji *Black Productiona* nastane film takođe pod naslovom *Prave Beograđanke*. Iako je smelost *Beograđanki* po njoj tačna, adaptacija te knjige bila bi produkcijski preskupa, sa mnogo netačnih lokacija. Pravi Beograd po Aleksandri se prostire od Dorćola preko Zereka – čija je glavna ulica današnja Kralja Petra – do malo ispod Knez Mihailove i preko Kalemegdana do Savamale. Bio je to i deo putanje njenog bega iz škole kad su se ona i društvo iz kraja s proleća i jeseni kao mačke peli uz trotoar kraj ZOO-vrta u Tadeuša Koščuška dok su ih mimoilazile jedanaestice. Išli su na Kališ da piju pivo i puše. Priličan je to uspon bio i duvan se Aleksandri nije dopao.

– Na kastrumu sam se zaljubila u dečka koji je bio fan *Discipline kičme* i svirao gitaru a ja sam, po starom dorćolskom običaju, pevala – rekla je Marojeviću u *Leili*. – *Uživaj opštu nemoooooć*, pevam kao slavuj dok dečko svira. Ali u srednjoj školi je dobio tumor na mozgu. Operisao se i oporavio, ali je morao da uči sve iznova. Čim je

naučio da piše, umro je od obnovljenog kancera. Druga moja simpatija iz osmog razreda postala je narkoman, pa vernik i dobrovoljac, a 1999. Albanci su mu na Kosovu odrubili glavu.

Marojević je iz ranca izvadio laptop, stavio ga na stakleni stočić kod redukovanog dvoseda, uz ulazna vrata kafea, i uključio ga. Bio je to *samsungov* stariji, poširi laptop obložen crnom sjajnom plastikom. Marojević je nešto upisao i tražio od Aleksandre da mu ponovi priču o svojoj drugoj simpatiji. Kada je zapisao njene reči, izjavio je da će prihvatiti projekat filma ukoliko mu ona bude govorila za roman. I pre no što je do kraja shvatila čime ju je ucenio, Aleksandra je pristala. Složili su se da će potpisati ugovor kojim će se on obavezati da završene delove romana šalje kao predložak za istoimeni scenario na Aleksandrinu poslovnu imejl adresu aleksandra.rakin@blpr.rs. Scenario bi pisao Petar Belan, njen saradnik od danâ u DKSG-u sve do aktuelnog uspona BP-a.

Marojević je zapisivao Aleksandrine odgovore na svoja pitanja. Prvo je glasilo: ko su vam roditelji, čime su se bavili, i u kakvim su međusobnim odnosima, a u kakvim prema vama, ako su živi?

POSAO, prvi sopstveni, Emilija je radila za letnje ferije između 2. i 3. razreda srednje škole. Na pumpi na Auto-komandi brisala je stakla automobila čiji su vlasnici punili benzin i činili joj se dobrim svetom. Bakšiš je bio džinovski.

Drugi posao radila je na splavu na Savi. Tamo je bila hostesa dok je studirala kastiljanski i hispanske literature

i davala kondicije iz španskog. Bio je to unekoliko njen treći posao.

Kad je splav bio poluprazan, čitala je knjige i skripta umesto da pije, flertuje i bleji. Sa čednim razdeljkom po sredini smeđe kose, cipelama srednje štikle i suknjom do pola kolena, sigurno je da se odevala i držala sasvim različito od prezrive Nine Obradović s kojom je imala laku traumu da je Marojević upozna pri kraju italijanske večere o njegovom trošku, u *Maršalu* u Zemunu. Nina se pojavila u beloj košulji, crnoj mini-suknji, čarapama sa širokom mrežom i čizmama u animal printu pitonove kože.

Osim Nine, Aleksandre i Marojevića, Emilija je sa istog posla upoznala i Petra Belana. Pozvala ga je telefonom da u *Vajnartu* na Dorćolu popričaju o njoj kao predlošku za junakinju *Pravih Beograđanki* i scenarija po romanu. Poziv mu je zvučao podsticajno, pod uslovom da ona plati piće. To je ipak obavio njen mladić Slaviša, s kojim je upoznala Belana. Na drugi sastanak mu je dovela i drugarice Irinu i Janu, za slučaj da reši da piše o nekoj od njih. Tako bi spasio scenario, tim rečima je napomenula, ako u nastavku teksta bude morao da izmišlja veze između triju protagonistkinja njegovog prvog dela, odnosno da ispunjava tuđu ugovornu obavezu.

Čim je diplomirala, Emilija je pošla na infostud.com da traži četvrti, a prvi ozbiljan posao. U velikoj firmi koju nije htela da imenuje ušla je u uži izbor za ljudske resurse. Sa odličnim znanjem španskog i uvek najboljim ocenama iz engleskog koji joj je na fakultetu bio drugi jezik, 2008. je dobila posao prevoditeljke generalnog sekretara direkcije firme. Kao i kad je bila na splavu, radila je na

Novom Beogradu, mada mnogo dalje od Save nego od *Arene*. Uputivši se u razne prevedene materije, postaće i šefica kabineta generalnog sekretara direkcije i ekspert za nekretnine. Najpre srećna zbog uspehâ, s vremenom ih se zasitila. Možda je tako bilo zbog šefovog držanja.

Kod Slavišine mame Georgine radila je honorarno. U *Fotošopu* je dizajnirala korice knjiga njenog *Društva za očuvanje beogradskog duha* (DOBD), slala naslove u prodaju i radila marketing. Na promocijama je Gina govorila pred svojim starim društvom i Emičinim drugaricama, njenim žarkijim frendovima sa FB-a, foloverima na TW-u (*Twiteru*) i retkim novinarima. Emilija joj je zakazivala i sastanke kao onaj s Marojevićem, koji će njoj – slaboj na obrazovane i pristojne starice, odakle god bile – vratiti uslugu upoznavši je sa svojom mamom.

Na susretu s Marojevićem u Gininom salonu, Emilija je za turskim stočićem pila čaj i jela keks s domaćicom, dok je gost razgledao biblioteku DOBD-a i uramljene slike i gravire. Jedna je izbliza ličila na dve planine opkoljene ogromnom vodom, a izdaleka na džinovsku smeđu mrlju. U dnu slike je pisalo Авала и Космај опкољени Тетисом, океаном који је милионима лета запљускивао тле београдско, остатак средње Европе, Азију и простор од Атлантског до Великог океана. Uramljen je bio i sedobradi i sedokosi portret Evlije Čelebije, dobroćudnog pogleda i gojna turbana.

„Dođoši su nas sistemski tlačili 35 godina“, govorila je Gina Emiliji kad im je Marojević prišao, „ali početkom osamdesetih pobedila je naša kultura i morali su poštovati jezik, narav i ukus Beograđana, i razliku i granicu tuđeg i svog, ili bi bili suptilno izopšteni.“

„Beograd osamdesetih jeste bio nadomak duha vremena u kulturi“, uključio se gost, sedajući na bidermajer kanabe, „no ne baš i u onom što hvalite. Nostalglična priča o tome, kao i o svemu izgubljenom, ne zvuči mi mnogo složenije od, recimo, žala za Kosovom.“

„Kažete to jer ne znate suštinu. Došljak.“

„To možda znači da imam distancu“, pohvalio se Marojević.

„Kao što Beograd ne bi bio metropola da nije bilo svih onih dođoških bujica? Život u megalopolisu je učinio pre-tolerantnim mnoge Beograđane s velikim B, koje je otpalo čim su naseli na tu podmuklu komunističku zabludu. A da poslednjih stotinak godina ne beše dođoša“, Gina je izbacila duvanski dim, „mi bi’ zapravo izbegli sve ratove i sačuvali desetine hiljada pravih Beograđanki, koje su napuštajući grad od 1991. dokazale da to zapravo i nisu. Lako je ovde bilo biti dama do početka poslednje serije ratova! Imalo se uslova za manire i apartne sisteme vrednosti. Iskreno, samo da svi vi za ovih sto i nešto godina niste masovno dolazili, u gradskom jezgru bi’ mi sačuvali mnogu praznu i pustu ulicu i više zelenila, baštovandžinica, cveća, magaza i čajdžinica, i imali bi’, kao ozbiljni narodi, manje padeža. Možda bi sad Beograd bio brojem žitelja poput gradića kao što je Zagreb, ali bi polovinu njih činili elitne dame i gospoda i ne bi bilo negativnog kretanja što se – kad jedna strana beogradske dvojnosti Istoka i Zapada ojača, oteža i naruši balans – fizički iskazuje zakrivljenjem s jezgra ka periferiji, a mentalno ka pojačanoj moći došljakâ. Ali sve to mi nije smetalo da Emiliji, kad me obavestila o gospodinu, naložim da vam prenese predlog za saradnju, a ponoviću i kakvu.“

Ponovila je i tražila mu da joj sažeto prepriča radnju *Pravih Beograđanki*. Ubrzo ga je prekinula i rekla da će podupreti knjigu ako dobar deo naracije potekne starim gradskim jezgrom. Rekao je da je nešto slično planirao. Kazala je da bi to onda bilo kao rođeno za njene edicije! Ali nek unapred zna da bi se u društvu njenih biranih pisaca, od Čelebije preko Iva Andrića do Paunovića, našao zbog umesnog naslova a nipošto zbog kvaliteta svoje proze. Uostalom, za osam godina, DOBD je objavila tek 12 knjiga, ali najodličnijih.

„Izvršno. Ja sam, eto, u izdavačkoj kući koja objavljuje 350 knjiga godišnje, među kojima nema naslova nedodirljivih autora kao što je uvažena i čuvena autorica, Georgina Kumanudić“, kazao je.

„Mladiću, ironija ne stoji baš svakom. Napisala sam i o svome trošku dala publikovati dve korisne knjige: rečnik dopustivih reči za jednog sadanjeg Beograđanina i izuzetno nadahnut esej od preko 500 stranica; može se reći i da je autorsko filozofsko delo...“

„A još niko nije kupio primerak“, pogano se zasmejao Marojević.

„...o svim strukturnim dvojstvima Beograda: temi, u suštini, svih knjiga koje je objavio DOBD“, ignorisala ga je reklamirajući firmu na osnovu Emilijinih marketinških iskustava – u ponečem je i ona nju podražavala. „Osećajući kulturološku dvojnost, prave ovdašnje dame i lično su dvojne *a propos* mnogog važnoga pitanja, ali ne i *a propos* Beograda: šta god rdavo učinio, on se ne dovodi u pitanje. A raskrsnica je, gospodine, značenje i turskog korena naziva Dorćola, gradskog jezgra“, kazala je i Marojević joj je rekao da je mislio da je došao na poslovni sastanak.

Gina mu je predložila da objavi roman u DODB-u. Rekao je da bi jedino mogao sinhrono kod nje i nekog većeg izdavača. Pretpostavlja da to nije problem: sa svojom malobrojnomo publikom njena kuća ne može da ugrozi nijednog izdavača. Ne verujem da će ova knjiga da bude naročit hit, ali ste ipak previše alternativni da bih objavio samo kod vas, rekao je. Osim u slučaju retkog tržišnog uspeha, naše knjige su u zlatotisku, na kunstdrucku, u 300 primeraka, uzvratila je Gina, pa jedan mora stajati najmanje 30 evra, a kupci, kako hoće. A poneki se, eto, i nađe. Ali sve i da nema nijednog, neko mora prečiti da knjige o duhu Beograda padnu u zaborav. Pismenost kao deo srži i osovina jezičkoga balansa izgnana je iz sistemski nametane ravnoteže usmenosti i digitalnosti, kao i iz svih pojavnosti rđavog balansa: iz medija i sajмова, sem sajмова knjiga, ali i iz mnogih knjižara. Danas se više čitaju sajтови što šire dezinformacije no obična dezinformativna štampa. Pakt usmenosti i digitalnosti protivu pismenosti nije ničiji pakt s đavolom no pakt đavolâ. Nas dvoje se unekoliko ipak borimo za isto parče nasušnoga hleba...“ – čim je to izgovorila, Marojević je napravio grimasu i zacepio cifru. Začudo ga motreći, Gina je pristala, kao i na iznos avansa.

Emilija je uz Slavišu postala jedina persona kojoj je Gina umela uzvratiti zagrljaj ili poljubac. A opet, gospa Kumanudić je znala biti i prestroga prema njoj. Rasrdila se na Emicu zbog njene zamerke što DOBD ne zaseda češće. Emica je samo primetila da *Društvo za očuvanje beogradskog duha* tako ima manje šanse za rivalstvo s *Jezgrom*, agilnim viračarskim udruženjem starih Beograđana.

Gina joj je u besu odgovorila kako bi protiv Vračara naj-umesnije bilo zaratiti. Zatim je, kao iz kajanja, rekla da su u Beogradu najženstvenije, ruku na srce, Senjačanke i Vračarke. Na kraju je procedila kako sedište *Jezgra* zaudara na lažni sjaj, džaba mu ženstvenost.

NI LJUBILA SE, NI IMALA SEKS nije, sve do 3. razreda srednje škole. Igralište i put do kuće sećali su je na sedmake i njihove dodire ali i na manijake koji su po kraju vrebali i napastvovali žene svih uzrasta.

Izgubila je nevinost sa mladićem po svom izboru. Bar je naučila da više nema posla s neiskusnim vršnjacima. Počela je da se druži s Ivonom, godinu dana starijom ponavljačicom. Bila je to lepa plavuša zelenih očiju. Imala je Nina i ukus za ženski izgled, što nije moralo ništa da znači. Kad u *Bonafidesu* ne upoznaju nikog, njih dve su satima pile jedan kapučino.

Ivonina želja bila je da menja momke a Ninina da joj se s jednim desi nešto nezaboravno. Jedne noći Ivona ju je pozvala na Karaburmu, u stan tipa koji je pravio žurku. Nije znao Ninu ali je, kad su došle, upoznao sa svojim komšijom, dve-tri godine starijim od nje. Taj je bio visok i mršav a Ivonin tip znatno niži i srednje težine i građe, ali su Nini zbog nečeg izgledali isto. Dok joj je komšija Mrđan nešto pričao, Ivona joj je šapnula da ode s Mrkijem u spavaću sobu da joj se desi nešto nezaboravno, kao što će i njoj, s domaćinom, u dnevnoj sobi. Nina je očekivala da joj pre seksa sa svojim poludečkom Ivona posveti bar malo pažnje.